

Bilinguale visuele woordherkenning

Trilinguale cognaten en
frequentiegemanipuleerde homografen in
zinscontext

Experimenteel onderzoek

Kris Dekker
Universiteit Antwerpen

Structuur

1. Inleiding: bilingualisme, taalsysteem, perceptie
2. Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie
3. Bilinguale visuele woordherkenning in context
4. Eigen onderzoek: trilinguale cognaten en frequentiegemanipuleerde homografen in context
5. Het BIA + model
6. Besluit

Structuur

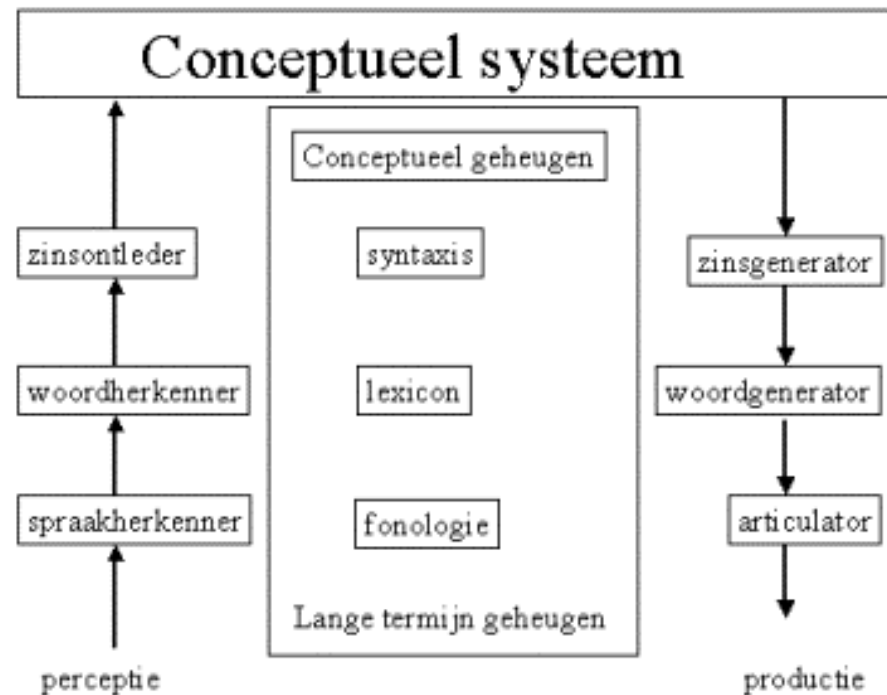
1. **Inleiding: bilingualisme, taalsysteem, perceptie**
2. Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie
3. Bilinguale visuele woordherkenning in context
4. Eigen onderzoek: trilinguale cognaten en frequentiegemanipuleerde homografen in context
5. Het BIA + model
6. Besluit

Inleiding bilingualisme, taalsysteem, perceptie

*‘bilinguals are considered to be all people who regularly
use at least two languages’*

(Grosjean, 1992)

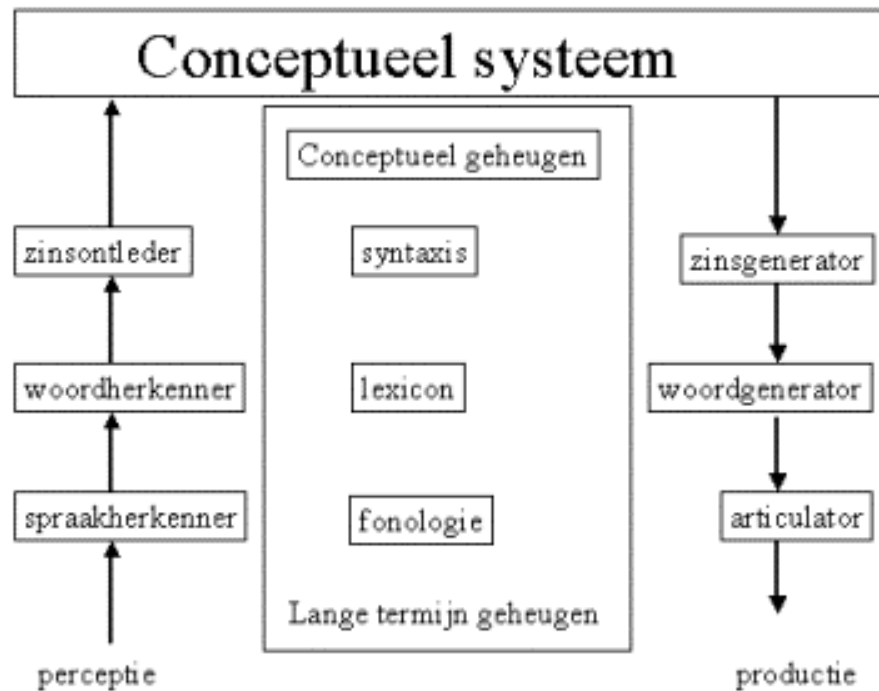
Inleiding bilingualisme, taalsysteem, perceptie

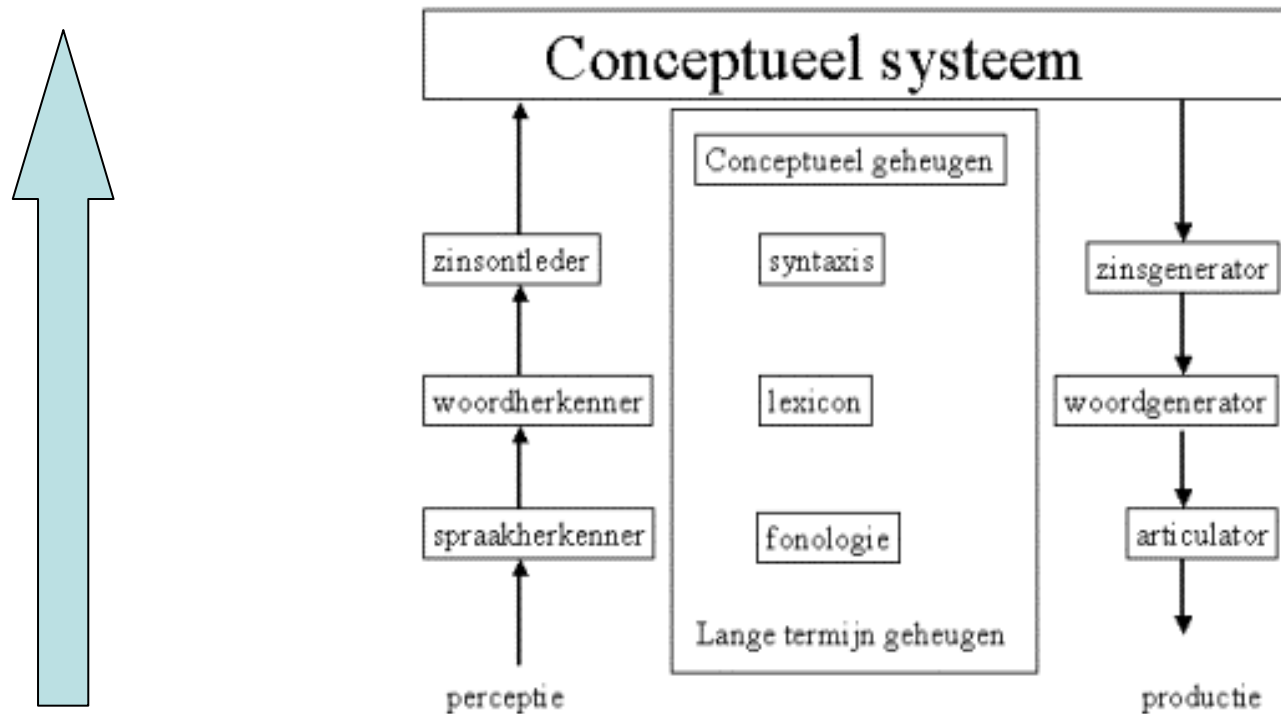
Inleiding

bilingualisme, taalsysteem, perceptie

bilinguaal
taalsysteem?

Inleiding bilingualisme, taalsysteem, perceptie

Structuur

1. Inleiding: bilingualisme, taalsysteem, perceptie
2. **Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie**
3. Bilinguale visuele woordherkenning in context
4. Eigen onderzoek: trilinguale cognaten en frequentiegemanipuleerde homografen in context
5. Het BIA + model
6. Besluit

Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie

- **Cognaten**

moment (Ndl)-moment (Eng)-moment (Fr)

tomaat (Ndl) - tomato (Eng) - tomate (Fr)

- **Homografen ‘valse vrienden’**

room (Ndl) - room (Eng)

list (Ndl) - list (Eng)

Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie

- grootste vraag:
taalselectieve of taalonafhankelijke toegang?

Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie

- **resultaten:**

reactietijden vaak sneller bij cognaten en trager bij homografen in verschillende paradigma's interlinguaal gerelateerde woorden (fonologisch, semantisch...) beïnvloeden elkaar

- **resultaten pleiten pro taalonafhankelijke toegang**

Structuur

1. Inleiding: bilingualisme, taalsysteem, perceptie
2. Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie
- 3. Bilinguale visuele woordherkenning in context**
4. Eigen onderzoek: trilinguale cognaten en frequentiegemanipuleerde homografen in context
5. Het BIA+ model
6. Besluit

Bilinguale visuele woordherkenning in context

- Monolinguale domein
- 3 mogelijkheden voor bilinguale woordherkenning:
 - geen invloed: taalafhankelijke toegang blijft
 - taal van de zin als cue: toegang wordt taalafhankelijk
 - Tussenpositie: language mode framework (Grosjean)

Bilinguale visuele woordherkenning in context

high- en low constraint zinnen

‘ Zij schrijft een ’

‘ Er zijn veel ’

Bilinguale visuele woordherkenning in context

- Taalonaafhankelijke toegang voor de bilinguale visuele woordherkenning geldt in se ook in zinscontext
- Zinscontext kan de taalonaafhankelijke toegang moduleren

Structuur

1. Inleiding: bilingualisme, taalsysteem, perceptie
2. Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie
3. Bilinguale visuele woordherkenning in context
4. **Eigen onderzoek: trilinguale cognaten en frequentiegemanipuleerde homografen in context**
5. Het BIA+ model
6. Besluit

Eigen onderzoek

Experiment 1: trilinguale cognaten in zinscontext

Lëmhofer, Dijkstra en Michel (2004)

→ trilinguale visuele woordherkenning

Eigen onderzoek

Experiment 1: trilinguale cognaten in zinscontext

Hypothese

Algemeen

Als cognaten niet meer sneller herkend in low-constraint zin, dan invloed zinscontext. Als geen invloed, idem isolatie.

Specifiek

Als trilinguale cognaten niet meer sneller herkend worden dan bilinguale cognaten of bilinguale sneller, dan modulatie zinscontext.

Anders idem isolatie.

Eigen onderzoek

Experiment 1: trilinguale cognaten in zinscontext

L1-L2-L3			L1-L2			L2-L3		
L2	L1	L3	L2	L1	L3	L2	L1	L3
bar	bar	bar	wolf	wolf	loup	herb	kruid	herb e
moment	moment	moment	lip	lip	lèvre	courage	moed	courage
pudding	pudding	pudding	rib	rib	côte	crime	misdrif	crime
concert	concert	concert	pint	pint	chope	effort	inspanning	effort
cent	cent	cent	book	boek	livre	image	beeld	image
fruit	fruit	fruit	ship	schip	bateau	lion	leeuw	lion
film	film	film	stunt	stunt	acrobatie	danger	gevaar	danger
robot	robot	robot	rubber	rubber	caoutchout	page	bladzijde	page
sport	sport	sport	storm	storm	tempête	menace	dreiging	menace
massage	massage	massage	blunder	blunder	gaffe	desire	verlangen	desire
client	client	client	hand	hand	main	crayon	potlood	crayon

Eigen onderzoek

Experiment 1: trilinguale cognaten in zinscontext

He wanted to see the new bar/gun and waited impatiently.
He had an accident on this finger/corner two weeks ago.

Eigen onderzoek

Experiment 1: trilinguale cognaten in zinscontext

Rapid Serial Visual Presentation

Eigen onderzoek

Tabel 6

Gemiddelde reactietijden (in milliseconden) over participanten en items als een functie van targettype en overlapping

<i>Experiment 1</i>		Proefpersonen		Items	
Conditie	Voorbeeld	RT	RT +1	RT	RT+1
algemeen effect					
cognaat		643 (49.9)	misgelopen	638 (63.2)	616 (31.7)
Controle		654 (35.4)		648 (61.4)	614 (30.4)
Effect		-11		-10	2
overlapping					
L1-L2-L3 cogn	cc bar [Ndl. ba	643 (48.9)		638 (61.9)	601 (57.3)
Controle	gun [Ndl. w	653 (50.7)		651 (64.1)	605 (51.3)
Effect		-10		-13	-4
L1-L2 cogn	wolf [Ndl. w	645 (48.4)		635 (61.2)	621 (54.6)
Controle	gown [Ndl.	658 (51.4)		633 (65.1)	621 (54.2)
Effect		-13		2	0
L2-L3 cogn	courage [N	641 (48.6)		641 (61.2)	625 (52.5)
controle	despair [Nd	651 (47.9)		661 (60.6)	619 (52.0)
Effect		-10		-20	6

Noot: standaardfouten in parentheses. Nederlandse en Franse vertalingsequivalent tussen rechte haakjes.

Eigen onderzoek

Experiment 1: trilinguale cognaten in zinscontext

Resultaten

Cognaten werden niet significant sneller herkend dan
controlewoorden, ook niet over items heen

Geen effect met het cogaatype

Doet het effect zich later voor? nee

Eigen onderzoek

Experiment 2: frequentiegemanipuleerde homografen
in zinscontext

Dijkstra, Timmermans & Schriefers (2000)

Eigen onderzoek

Experiment 2: frequentiegemanipuleerde homografen
in zinscontext

Hypothese

Als interlinguale homograaf niet meer trager herkend in
low constraint zin, dan invloed zinscontext. Anders idem
isolatie.

HL LH LL : invloed frequentie

Eigen onderzoek

Experiment 2: frequentiegemanipuleerde homografen in zinscontext

Tabel 8		
HL	LH	LL
ROOM	GANG	DRAGON
TALK	BOOM	SCHEMER
TREE	SLANG	BAKER
STAGE	BRAND	ROOSTER
LIST	TRAP	VEIL
FEE	MATE	GIST
LOVER	RUST	MUG

Eigen onderzoek

Experiment 2: frequentiegemanipuleerde homografen
in zinscontext

It was the second room/home I lived in.

That great spot/trip will stay on my mind forever.

Eigen onderzoek

Tabel 11

Gemiddelde reactietijden (in milliseconden) over participanten en items als een functie van targettype en frequentiemaniplulatie

<i>Experiment 2</i>		Proefpersonen		Items	
Conditie	Voorbeeld	RT	RT +1	RT	RT+1
algemeen effect					
Homograaf		637 (58.7)	532 (54.0)	645 (47.9)	629 (44.1)
Controle		648 (56.4)	648 (56.7)	639 (46.6)	636 (46.3)
Effect		11	16	5	5
frequentiemaniplulatie					
HL homogro	room [Ndl. 1	657 (57.3)	630 (53.8)	649 (76.4)	626 (71.8)
Controle	home [Ndl.	628 (62.4)	655 (60.7)	610 (83.2)	641 (80.9)
Effect		-28	25	-39	15
LH homogro	gang [Ndl. 1	640 (54.5)	627 (56.8)	634 (72.6)	621 (75.8)
Controle	limb [Ndl.le	648 (57.0)	634 (57.0)	636 (76.1)	630 (77.3)
Effect		8	7	2	9
LL homogro	rooster [Nd	644 (57.3)	640 (51.1)	651 (76.3)	641 (68.2)
controle	knitter [Ndl	669 (55.2)	655 (49.0)	670 (73.6)	637 (65.3)
Effect		25	15	21	4

Noot: standaardfouten in parentheses. Nederlandse vertalingsequivalent tussen rechte haken.

Eigen onderzoek

Experiment 2: frequentiegemanipeerde homografen in zinscontext

Resultaten

Homografen werden niet significant trager herkend dan controlewoorden.

Geen effect op te merken van frequentiemanipeeratie. Niet bij ppn, ook niet over items heen.

Wel een significante interactie tussen woordtype en versie.

Doet het effect zich later voor? nee

Eigen onderzoek

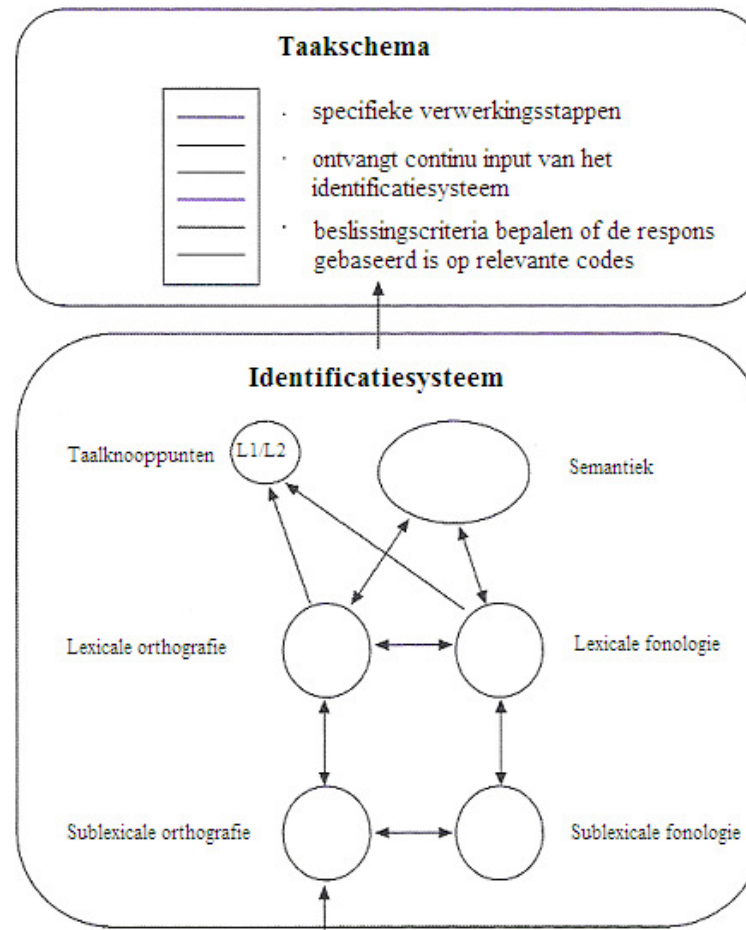
Discussie experiment 1 en 2

- Onnatuurlijke leessituatie: automatisch klikgedrag?
- Instructies in Ndl : ?
- Geen effect of onderzoeksmethode?

Structuur

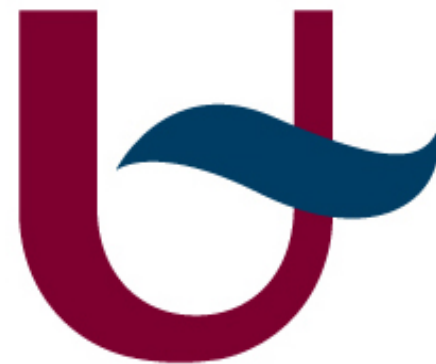
1. Inleiding: bilingualisme, taalsysteem, perceptie
2. Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie
3. Bilinguale visuele woordherkenning in context
4. Eigen onderzoek: trilinguale cognaten en frequentiegemanipuleerde homografen in context
- 5. Het BIA+ model**
6. Besluit

Het BIA+ model

Structuur

1. Inleiding: bilingualisme, taalsysteem, perceptie
2. Bilinguale visuele woordherkenning in isolatie
3. Bilinguale visuele woordherkenning in context
4. Eigen onderzoek: trilinguale cognaten en frequentiegemanipuleerde homografen in context
5. Het BIA+ model
6. **Besluit**

Universiteit
Antwerpen